Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

14 май 2020 година*

„Преюдициално запитване — Работници мигранти — Социално осигуряване — Регламент (ЕИО) № 1408/71 — Приложимо законодателство — Член 14, точка 1, буква а) и точка 2, буква б) — Регламент (ЕО) № 883/2004 — Член 12, параграф 1 — Член 13, параграф 1, буква а) — Командировани работници — Работници, осъществяващи дейност в две или повече държави членки — Регламент (ЕИО) № 574/72 — Член 11, параграф 1, буква а) — Член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) — Регламент (ЕО) № 987/2009 — Член 19, параграф 2 — Удостоверения E 101 и A 1 — Обвързващо действие — Обхват — Социално осигуряване — Трудово право“

По дело C-17/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Франция) с акт от 8 януари 2019 г., постъпил в Съда на 10 януари 2019 г., в рамките на наказателно производство срещу

Bouygues travaux publics,

Elco construct Bucarest,

Welbond armatures,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: E. Regan (докладчик), председател на състава, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: V. Giacobbo, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 януари 2020 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Bouygues travaux publics, от P. Spinosi и V. Steinberg, адвокати,

– за Elco construct Bucarest, от M. Bodin и U. Candas, адвокати,

– за Welbond armatures, от J.-J. Gatineau, адвокат,

* Език на производството: френски.

– за френското правителство, първоначално, от E. de Moustier, A. Daly,. R. Coesme, A. Ferrand и D. Colas, впоследствие от E. de Moustier, A. Daly, R. Coesme и A. Ferrand, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Pavliš, J. Vláčil и L. Dvořáková, в качеството на представители,

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от M. Van Hoof, B.-R. Killmann и D. Martin, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на член 11 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 година за определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 74, 1972 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 74) в редакцията му, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г. (ОВ L 28, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 4, стр. 35 и поправка в ОВ L 32, 2008 г.), изменен с Регламент (ЕО) № 647/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2005 г. (ОВ L 117, 2005 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 211, наричан по-нататък „Регламент № 574/72“), както и на член 19 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 284, 2009 г., стр. 1).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано срещу дружествата Bouygues travaux publics (наричано по-нататък „Bouygues“), Elco construct Bucarest (наричано по-нататък „Elco“) и Welbond armatures (наричано по-нататък „Welbond“), по обвинение за недекларирaн труд и за незаконно отдаване в заем на работна ръка.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 1408/71

3 В Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97, изменен с Регламент (ЕО) № 1606/1998 на Съвета от 29 юни 1998 г. (ОВ L 209,

1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 76 и поправка в ОВ L 32, 2008 г., стр. 31) (наричан по-нататък „Регламент № 1408/71“), дял I е озаглавен „Общи разпоредби“, а член 1, озаглавен „Определения“, предвижда следното:

„По смисъла на настоящия регламент:

[…]

й) законодателство означава законите, подзаконовите и други разпоредби, както и всички настоящи или бъдещи мерки за прилагане от всяка държава членка, които се отнасят за клоновете и схемите на социална сигурност, предвидени в член 4, параграфи 1 и 2, или предвидените в член 4, параграф 2а специални обезщетения, получавани без вноски.

[…]“.

4 Член 4 от Регламент № 1408/71, който се намира в същия дял, е озаглавен „Уредени въпроси“ и гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага за цялото законодателство относно следните клонове на социална сигурност:

а) обезщетения за болест и майчинство;

б) обезщетения за инвалидност, включително обезщетенията за поддържане или подобряване на способността за придобиване на доходи;

в) обезщетения за старост;

г) обезщетения за преживели лица;

д) обезщетения при трудови злополуки и професионална болест;

е) помощи при смърт;

ж) обезщетения за безработица;

з) семейни обезщетения.

2. Настоящият регламент се прилага за всички общи и специални схеми на социална сигурност, независимо дали с или без плащане на вноски, и за схеми, които се отнасят до отговорността на работодател или корабособственик за обезщетенията, посочени в параграф 1.

[…]“.

5 Членове 13 и 14 от Регламент № 1408/71 са в дял II, озаглавен „Определяне на приложимото законодателство“.

6 Член 13 от този регламент, озаглавен „Общи правила“, предвижда:

„1. Съгласно членове 14в и 14е, лицата, за които се прилага настоящият регламент, са подчинени на законодателството само на една-единствена държава членка. Това законодателство се определя в съответствие с разпоредбите в настоящия дял.

2. Съобразно разпоредбите на членове от 14 до 17:

а) лице, което е заето на територията на една държава членка, е подчинено на законодателството на тази държава, дори и ако пребивава на територията на друга държава членка или ако седалището или мястото на дейност на предприятието или на лицето, което го е наело на работа, се намира на територията на друга държава членка;

[…]“.

7 Член 14 от същия регламент, озаглавен „Особени правила, приложими за други лица, освен моряците, които са наети на платена работа“, гласи:

„Разпоредбите на член 13, параграф 2, буква а) се прилагат при съблюдаване на следните изключения и обстоятелства:

1) а) Лице, което е заето на работа на територията на държава членка от предприятие, в което обичайно работи, което е командировано от това предприятие на територията на друга държава членка да извършва работа там за въпросното предприятие, продължава да бъде подчинено на законодателството на първата държава членка, при условие че очакваната продължителност на въпросната работа не превишава дванадесет месеца и че то не е изпратено да замести друго лице, чийто срок на командироване е изтекъл.

[…].

2) Лице, което е обичайно заето на работа на територията на две или повече държави членки, е подчинено на законодателството, което се определя по следния начин:

[…].

б) лице, различно от посоченото в буква а), е субект на:

i) законодателството на държавата членка, в която пребивава, ако отчасти упражнява дейността си на тази територия, или ако работи за няколко предприятия или няколко работодатели, чиито седалища или места на стопанска дейност се намират на територията на различни държави членки;

ii) законодателството на държавата членка, на чиято територия се намира седалището или мястото на стопанска дейност на наелото го на работа предприятие или физическо лице, ако лицето не пребивава на територията на нито една от държавите членки, в които упражнява дейността си.

[…]“.

Регламент(ЕО) № 883/2004

8 Регламент№ 1408/71 е отменен и заменен, считано от 1 май 2010 г., с Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82), който е изменен с Регламент (ЕО) № 465/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. (ОВ L 149, 2012 г., стр. 4 и поправка в ОВ L 200, 2004 г., стр. 1) (по-нататък наричан „Регламент № 883/2004“).

9 Член 1, буква й) и член 4, параграф 1 от Регламент № 1408/71 са заменени съответно с член 1, буква л) и с член 3, параграф 1 от Регламент № 883/2004, чиито разпоредби по същество са идентични.

10 Член 13, параграф 2, буква а) от Регламент № 1408/71 е заменен по същество с член 11, параграф 3, буква а) от Регламент № 883/2004, който предвижда, че „[с]ъгласно членове 12—16, спрямо лице, осъществяващо дейност като нает или като самостоятелно заето лице в една държава членка се прилага законодателството на тази държава членка“.

11 Член 14, точка 1, буква а) от Регламент № 1408/71 е заменен по същество с член 12, параграф 1 от Регламент № 883/2004, който предвижда, че „[л]ице, което осъществява дейност като нает лице в държава членка от името на работодател, който обичайно осъществява дейността си в нея, и което е командировано от този работодател в друга държава членка, за да осъществява там дейност от името на същия работодател, продължава да е подчинено на законодателството на първата държава членка, при условие че предвидената продължителност на тази работа не превишава 24 месеца и че не е изпратено да замества друго лице“.

12 Член 14, точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71 е заменен по същество с член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004, който гласи:

„Лице, което обичайно осъществява дейност като нает лице в две или повече държави членки е подчинено:

а) на законодателството на държавата членка на пребиваване, ако то осъществява значителна част от дейността си в тази държава членка; или

б) ако не осъществява значителна част от дейността си в държавата членка на пребиваване:

[…]“.

Регламент № 574/72

13 Дял III от Регламент № 574/72, озаглавен „Прилагане на разпоредбите на регламента за определяне на приложимото законодателство“, определя по-специално условията за прилагане на членове 13 и 14 от Регламент № 1408/71.

14 По-специално член 11, параграф 1, буква а), както и член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72 предвиждат, че в случаите, посочени по-специално в член 14, точка 1, буква а) и точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71, институцията, определена от компетентния орган на държавата членка, чието законодателство следва да остане приложимо, издава удостоверение (наричано по-нататък „удостоверение E 101“), в което се посочва, че заетото лице остава субект на това законодателство.

Регламент № 987/2009

15 Считано от 1 май 2010 г., Регламент № 574/72 е отменен и заменен с Регламент № 987/2009.

16 По смисъла на член 5, параграф 1 от Регламент № 987/2009:

„Документи, които са издадени от институция на държава членка и показват положението на дадено лице за целите на прилагането на основния регламент и на регламента по прилагане, и подкрепящите доказателства, въз основа на които са издадени документите, се приемат от институциите на останалите държави членки, доколкото не са отнети или обявени за невалидни от държавата членка, в която са били издадени“.

17 Член 19, параграф 2 от Регламент № 987/2009, който частично заменя член 11, параграф 1, буква а) и член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72, гласи, че „[п] о искане на съответното лице или на работодателя компетентната институция на държавата членка, чието законодателство е приложимо по силата на дял II от регламент [№ 883/2004], предоставя атестация, че такова законодателство е приложимо и, където е приложимо, посочва до коя дата и при какви условия“. Тази атестация се изготвя под формата на удостоверение (по-нататък наричано „Удостоверение A 1“.

Френското право

18 Член L. 1221-10 L. 111-1 от Кодекса на труда (Code du travail) в редакцията му, приложима по делото в главното производство, гласи:

„Работник или служител може да бъде нает на работа само след поименна декларация, направена от работодателя в определените за тази цел организации за социална закрила.

Работодателят подава тази декларация във всички работни места, където са наети работници или служители“.

19 Член L. 8211-1 от посочения кодекс гласи:

„При условията, предвидени в настоящата книга, незаконен труд представляват следните правонарушения:

1°) Недекларирaн труд;

[...]

3°) Незаконно отдаване в заем на работници;

[…]“.

20 Член L. 8221-1 от посочения кодекс гласи:

„Забранява се:

1° Частично или напълно недекларираният труд, определен и полаган при условията, предвидени в членове L. 8221-3 и L. 8221-5;

2° Реклама по какъвто и да е начин, насочена към насърчаване, при пълна информираност, на недекларирания труд;

3° Съзнателното използване, пряко или чрез подставено лице, на услугите на лице, което извършва недекларирaн труд“.

21 Член L. 8221-3 от същия кодекс гласи:

„За недекларирaн труд чрез прикриване на дейността се счита извършването срещу заплащане на дейности по производство, преработка, ремонт или предоставяне на услуги или извършване на търговски сделки от всяко лице, което умишлено не изпълнява задълженията си:

[…]

2° Или не е подало декларациите, които трябва да се представят пред органите за социална закрила или данъчната администрация съгласно действащите законови разпоредби. […].

[…]“.

22 Член L. 8221-5 от Кодекса на труда гласи:

„За недекларирана работа чрез прикриване на трудово правоотношение за всеки работодател се счита:

1° Или умишлено да не изпълни предвидената формалност в член L. 1221-10 относно декларациите преди назначаване на работа;

[…]

3° Или да не представи пред социалноосигурителните институции декларациите относно заплатите и осигурителните вноски върху тези заплати“.

23 В периода между 18 юни 2011 г. и 10 август 2016 г. последната разпоредба има следното съдържание:

„3° Или умишлено да не представи необходимите съгласно законовите разпоредби декларации за заплатите или за определените въз основа на тях социалноосигурителни вноски, на организациите за събиране на социалноосигурителните вноски или на данъчната администрация“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

24 След като спечелва обществени поръчки за строителство на ядрен реактор от ново поколение, воден енергиен реактор, наречен „EPR“, във Фламанвил (Франция), Bouygues, установено във Франция дружество, учредява заедно с две други предприятия събирателно дружество, което възлага строителството на подизпълнител — обединение по икономически интереси, сформирано по-специално от Welbond — дружество, което също е установено във Франция. Самото обединение използва, от една страна, подизпълнители, сред които Elco, установено в Румъния дружество, и от друга страна, Atlanco Ltd, дружество за временна работа, установено в Ирландия, което има дъщерно дружество в Кипър, както и представителство в Полша.

25 След сигнал във връзка с условията на настаняване на чуждестранни работници, стачни действия на наети чрез агенция за временна заетост полски работници поради липса или недостатъчно социално осигуряване в случай на злополука, както и след разкриването на повече от сто недекларирани трудови злополуки и проведеното разследване, първо, от органа по ядрената безопасност, Autorité de sûreté nucléaire (ASN), а впоследствие от полицейските служби, срещу дружествата Bouygues, Welbond и Elco са образувани наказателни производства за деяния, извършени от юни 2008 г. до октомври 2012 г., по-конкретно срещу първите две дружества — по обвинения за използване на недекларирани работници и незаконно предоставяне под наем на работна сила, както и по обвинения за недекларирана работа срещу третото.

26 С решение от 20 март 2017 г. Cour d’appel de Caen (Апелативен съд Кан, Франция), който потвърждава частично решението, постановено на 7 юли 2015 г. от наказателното отделение на Tribunal d’instance de Cherbourg (Първоинстанционен съд Шербург, Франция), признава Elco за виновно за използване на недекларирана работа, тъй като преди наемането на работа не е подало поименни декларации, както и декларациите за заплатите и социалноосигурителните вноски, до

органите за събиране на социалноосигурителните вноски. Всъщност тази юрисдикция установява, че Elco е имало обичайна, стабилна и продължавана дейност във Франция, поради което не е имало право да се ползва от законодателството относно командироването. В това отношение тя констатира, че много голяма част от въпросните работници са били наети от Elco няколко дни преди и единствено с оглед на изпращането им във Франция, като повечето от тях впрочем не са работили или работят отскоро за това дружество, дейността на Elco в Румъния е станала второстепенна по отношение на дейността му във Франция, административното ръководство на съответните работници не е било осигурено в Румъния и някои командировки са продължили повече от 24 месеца.

27 Що се отнася до Bouygues и Welbond, Cour d'appel de Caen (Апелативен съд Кан) признава тези дружества за виновни за незаконни действия — недекларирана работа, що се отнася до работниците, предложени за наемане на работа от Atlanco, и незаконен заем на работна ръка. В това отношение посочената юрисдикция установява най-напред че Bouygues и Welbond са наемали полски временни работници чрез кипърското дъщерно дружество на Atlanco и чрез представителство на това дъщерно дружество в Полша, като са им давали да подпишат договор, съставен на гръцки език, с оглед на поставянето им на разположение на френски дружества благодарение на посредничеството на двама служители на посоченото дъщерно дружество, установени в Дъблин (Ирландия) и работещи във Франция. По-нататък посочената юрисдикция отбелязва, че същото дъщерно дружество не е вписано в търговския регистър във Франция и не извършва никаква дейност нито в Кипър, нито в Полша. Накрая, същата юрисдикция установява, че макар Bouygues и Welbond несъмнено да са искали от Atlanco документите относно наетите чрез агенция за временна заетост полски работници, които се намират на обекта във Фламанвил, по-специално удостоверенията E 101 и A 1, те са продължили да използват тези работници, без да са получили всички тези документи.

28 Bouygues, Elco и Welbond сезират Cour de cassation (Касационен съд, Франция) с жалба срещу решението на Cour d'appel de Caen от 20 март 2017 г., като изтъкват по-специално че този съд не се е съобразил с последиците, произтичащи от удостоверенията E 101 и A 1, издадени на съответните работници.

29 Според запитващата юрисдикция от решения от 27 април 2017 г., A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309) и от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63), следва, че когато е сезиран да се произнесе в наказателно производство за недекларирана работа поради непредставяне на декларации пред социалноосигурителните институции, при положение че обвиняемият е представил удостоверения E 101, понастоящем A 1 за съответните работници съгласно член 14, параграф 2, буква а) от Регламент № 1408/71, съдът, след провеждане на състезателно производство, може да не вземе предвид посочените удостоверения само ако въз основа на конкретните доказателства, събрани в рамките на съдебното дирене, при което е установено, че те са получени или предявени с измама, а сезираната институция, която ги е издала, не е взела под внимание тези доказателства в разумен срок, установи, че е осъществен съставът на измама с нейния обективен елемент, състоящ се в неспазване на условията, предвидени в посочената по-горе разпоредба, и с нейния субективен елемент, състоящ се в намерението на обвиняемия да заобиколи или да избегне условията за издаване на посоченото удостоверение, за да получи свързаната с това облага.

30 Тази юрисдикция обаче отбелязва, че в настоящия случай работодателите са обвинени на основание членове L. 8221-3 и L. 8221-5 от Кодекса на труда в недекларирана работа за това, че не са подали не само декларациите за заплатите и осигурителните вноски пред социалноосигурителните институции, но и предхождащите назначаването на работниците поименни декларации, докато на основание член L. 8221-1 от този кодекс две дружества, Bouygues и Welbond, са обвинени в използване на недекларирани работници, наети от дружество, което е обвинено в неизпълнение на същите задължения.

31 Поради това според запитващата юрисдикция се поставя въпросът дали последиците, свързани с удостоверенията E 101 и A 1, издадени в случая съответно на основание член 14, точка 1, буква а) и точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71, както и на основание член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004, относно определянето на приложимото право към схемата за социална сигурност и декларациите на работодателя до организациите за социална закрила, обхващат определянето на приложимото право по отношение на трудовото право и задълженията на работодателя, произтичащи от прилагането на трудовото право на държавата, в която работниците и служителите, за които се отнасят тези удостоверения, осъществяват трудовата си дейност, по-конкретно декларациите, които работодателят е трябвало да представи преди наемането на тези работници и служители.

32 При тези обстоятелства Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 11 от Регламент [№ 574/72] и [член 19] от Регламент [№ 987/2009] да се тълкуват в смисъл, че удостоверение E 101, издадено от определената от компетентния орган на държава членка институция на основание на член 14, [точка] 1 и [точка] 2, буква б) от Регламент № 1408/71, […] или [удостоверение] A 1, издадено на основание член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004 […], задължават юрисдикциите на държавата членка, в която се извършва работата, да определят приложимото законодателство не само към схемата за социална сигурност, но и към трудовото право, когато това законодателство определя задълженията на работодателя и правата на работниците, така че след провеждане на състезателно производство те да могат да не вземат предвид посочените удостоверения само ако въз основа на конкретните доказателства, събрани в рамките на съдебното дирене, което е установило, че те са получени или предявени с измама, а издалата ги сезирана институция не е взела под внимание тези доказателства в разумен срок, тези юрисдикции установят осъществен състав на измама, с нейния обективен елемент, състоящ се в неспазване на условията, предвидени в една или друга от посочените по-горе разпоредби от Регламенти [№ 574/72] и [№ 987/2009], и с нейния субективен елемент, състоящ се в намерението на обвиняемия да заобиколи или да избегне условията за издаване на посоченото удостоверение, за да получи свързаната с това облага?“.

По преюдициалния въпрос

33 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 11, параграф 1, буква а), член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72, както и член 19, параграф 2 от Регламент № 987/2009 трябва да се тълкуват в смисъл, че удостоверение E 101, издадено от компетентната институция на държава членка на основание член 14, точка 1, буква а) или член 14, точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71, на работници, които осъществяват дейността си на територията на друга държава членка, и удостоверение A 1, издадено от тази институция, на основание член 12, параграф 1 или член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004, на такива работници, са задължителни за юрисдикциите на тази държава членка не само във връзка със социалното осигуряване, но и с трудовото право.

34 От данните, с които разполага Съдът, се установява, че този въпрос е поставен в контекста на наказателно преследване по-специално за недекларирана труд, образувано срещу работодатели, които през периода 2008—2012 г. са използвали на френска територия работници, за които има удостоверения E 101 или A 1, издадени, в зависимост от случая, на основание на командироване на работници или на дейности като наети лица в няколко държави членки, без да са подали предварително до компетентните френски органи наложената с Кодекса на труда декларация за наемане на работа.

35 Така запитващата юрисдикция иска да се установи какво е значението на тези удостоверения за такова задължение за предварително деклариране, а следователно и значението на посочените удостоверения за прилагането спрямо съответните работници на законодателството на приемащата държава членка в областта на трудовото право, като този въпрос се основава на предположението, че същите удостоверения са валидни.

36 В началото следва да се отбележи, че тъй като Регламенти № 1408/71 и № 574/72 са заменени съответно с Регламенти № 883/2004 и № 987/2009, считано от 1 май 2010 г., както правилно констатира тази юрисдикция, всеки от тези регламенти може да се приложи в главното производство. Освен това предвиденото в Регламент № 574/72 удостоверение E 101 предхожда удостоверението A 1, предвидено в Регламент № 987/2009, и разпоредбите относно издаването на удостоверение E 101, а именно член 11, параграф 1, буква а) и член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72, са заменени отчасти с член 19, параграф 2 от Регламент № 987/2009, който предвижда издаването на удостоверение A 1. Освен това член 14, точка 1, буква а) и точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71 са заменени по същество съответно с член 12, параграф 1 и член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004.

37 Следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, подобно на материалноправната уредба, предвидена в член 14, точка 1, буква а) и точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71, както и в член 12, параграф 1 и член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004, удостоверения E 101 и A 1 имат за цел да улеснят свободното движение на работниците и свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др., C-359/16, EU:C:2018:63, т. 35 и цитираната съдебна практика).

38 Тези удостоверения съответстват на формуляр-образец, издаван в зависимост от случая на основание дял III от Регламент № 574/72 или на дял II от Регламент № 987/2009, от институцията, определена от компетентния орган на държавата членка, чието законодателство в областта на социалната сигурност се прилага, за да се „удостовери“ по-специално по смисъла на член 11, параграф 1 буква а), член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72, както и на член 19, параграф 2 от Регламент № 987/2009, че работниците, които се намират в едно от положенията, посочени в някои разпоредби на дял II от Регламенти № 1408/71 и № 987/2009, са подчинени на законодателството на тази държава членка (вж. в този смисъл решение от 9 септември 2015 г., X и van Dijk, C-72/14 и C-197/14, EU:C:2015:564, т. 38).

39 По този начин поради принципа, че работниците трябва да бъдат осигурени по една-единствена схема за социална сигурност, тези удостоверения по необходимост предполагат, че схемите за социална сигурност на другите държави членки не могат да се прилагат (вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др., C-359/16, EU:C:2018:63, т. 36 и цитираната съдебна практика).

40 По силата на принципа на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, който включва и принципа на взаимно доверие, доколкото удостоверенията E 101 и A 1 установяват презумпция за редовност на присъединяването на съответния работник към схемата за социална сигурност на държавата членка, чиято компетентна институция е издала тези удостоверения, последните по принцип са задължителни за компетентната институция и за юрисдикциите на държавата членка, в която този работник извършва работа (вж. в този смисъл решения от 6 февруари 2018 г., Altun и др., C-359/16, EU:C:2018:63, т. 37—40 и от 6 септември 2018 г., Alpenrind и др., C-527/16, EU:C:2018:669, т. 47).

41 При това положение, докато тези удостоверения не бъдат отнети или обявени за невалидни, компетентната институция на държавата членка, в която работникът полага труд, следва да се съобразява с обстоятелството, че за него вече се прилага социалноосигурителното законодателство на държавата членка, чиято компетентна институция е издала същите

удостоверения и поради това тази институция не може да наложи на същия работник своята собствена схема за социална сигурност (вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др., C-359/16, EU:C:2018:63, т. 41 и цитираната съдебна практика).

42 Съгласно практиката на Съда такъв е случаят дори когато се установи, че условията на дейността на съответния работник очевидно не попадат в материалното приложно поле на дял II от Регламенти № 1408/71 и № 883/2004 (вж. в този смисъл решение от 27 април 2017 т., A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, т. 61).

43 Както правилно отбелязва запитващата юрисдикция, съдът на приемащата държава членка може да не вземе предвид удостоверения E 101 само когато са изпълнени две кумулативни условия, а именно, от една страна, издалата удостоверенията институция, сезирана своевременно от компетентната институция на тази държава членка с искане за повторна преценка на основателността на издаването на посочените удостоверения, не е извършила такава повторна преценка в светлината на представените от последната институция доказателства и не се е произнесла в разумен срок по това искане, като евентуално отмени или отнеме тези удостоверения, и от друга страна, посочените доказателства позволяват на този съд при спазване на гаранциите, присъщи на правото на справедлив съдебен процес, да констатира, че разглежданите удостоверения са получени или предявени с измама (решение от 2 април 2020 г., CRPNPAC и Vueling Airlines, C-370/17 и C-37/18, EU:C:2020:260, т. 78).

44 От това обаче следва, че макар удостоверенията E 101 и A 1 да имат обвързващо действие, те са ограничени само до задълженията, наложени от националните законодателства в областта на социалната сигурност, за които се отнасят осъществената с Регламенти № 1408/741 и № 883/2004 координация (вж. в този смисъл решения от 4 октомври 1991 г., De Paep, C-196/90, EU:C:1991:381, т. 12 и от 9 септември 2015 г., X и Van Dijk, C-72/14 и C-197/14, EU:C:2015:564, т. 39).

45 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 1, буква й) от Регламент № 1408/71 и член 1, буква л) от Регламент № 883/2004 за целите на прилагането на тези регламенти понятието „законодателство“ се отнася до правото на държавите членки, което регламентира клоновете и схемите на социална сигурност, изброени съответно в член 4, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1408/71 и в член 3, параграф 1 от Регламент № 883/2004.

46 Освен това от практиката на Съда следва, че определящият елемент за прилагането на тези регламенти е пряката и достатъчно съществена връзка, която трябва да има определено обезщетение с националните законодателства, които уреждат тези клонове и схеми за социална сигурност (вж. в този смисъл решения от 26 февруари 2015 г., de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, т. 23 и от 23 януари 2019 г., Zyla, C-272/17, EU:C:2019:49, т. 30).

47 От това следва, че удостоверенията E 101 и A 1, издадени от компетентната институция на държава членка, обвързват компетентната институция и юрисдикциите на приемащата държава членка само доколкото удостоверяват, че в областта на социалната сигурност съответният работник е подчинен на законодателството на първата държава членка за предоставяне на обезщетения, пряко свързани с един от клоновете и с една от схемите, изброени в член 4, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1408/71, както и в член 3, параграф 1 от Регламент № 883/2004.

48 Следователно тези удостоверения нямат обвързващо действие по отношение на задълженията, наложени от националното право в области, различни от социалната сигурност, по смисъла на тези регламенти, като например свързаните с трудовото правоотношение между работодатели и работници, по-специално условия за тяхното наемане и техните условия на труд (вж. в този смисъл решение от 4 октомври 1991 г., De Paep, C-196/90, EU:C:1991:381, т. 13).

49 Що се отнася до естеството и обхвата на предварителната декларация за наемане на работа, предвидена в Кодекса на труда, чието изискване от френските власти има централно място по делото в главното производство, важно е да се отбележи, че според жалбоподателите в главното производство тази декларация, макар да е формално предвидена в този кодекс, цели да се провери дали работник е включен в единия или в другия клон на схемата за социална сигурност и като следствие от това да гарантира плащането на социалноосигурителните вноски във Франция. Всъщност посочената декларация трябвало да се подаде от работодателя до социалноосигурителните институции и по този начин тя представлявала средство за тях да проверят спазването на националните правила в областта на социалната сигурност за борба с нелегалния труд.

50 Френското правителство обаче обяснява, че предварителната декларация за наемане на работа представлява механизъм за опростяване на административните формалности, който позволява на работодателя с едно-единствено действие да изпълни едновременно няколко формалности, някои от които несъмнено се отнасят до социалното осигуряване, но които по никакъв начин не предполагат включване във френската схема за социална сигурност. Като предоставя на компетентните органи цялата полезна информация относно бъдещото договорно правоотношение между работодателя и съответния работник, тази декларация позволявала по-специално да се гарантира спазването на условията за наемане и условията на труд, наложени от националните правила в областта на трудовото право, когато работник, както е в случая в главното производство, не е командирован по смисъла на тези правила, а е нает на работа във Франция. В този смисъл настоящият спор не се отнася до плащането на вноски за социално осигуряване в тази държава членка, а до спазването от страна на жалбоподателите в главното производство на всички френски правила на трудовото право.

51 Следва да се припомни, че член 267 ДФЕС оправомощава Съда не да прилага нормите на правото на Съюза към определен случай, а само да се произнася по тълкуването на Договорите и на актовете на институциите на Съюза. (вж. по-специално решение от 19 ноември 2019 г., A. K. и др. (Независимост на дисциплинарното отделение на Върховния съд), C-585/18, C-624/18 и C-625/18, EU:C:2019:982, т. 132 и цитираната съдебна практика).

52 Следователно Съдът не трябва нито да установява фактите, които са в основата на спора в главното производство, и да определя последиците им за решението, което запитващата юрисдикция трябва да постанови, нито да тълкува съответните национални законови или подзаконови разпоредби (вж. в този смисъл решение от 16 октомври 2019 г., Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, т. 30 и 31).

53 Поради това запитващата юрисдикция трябва да определи дали предвиденото в Кодекса на труда задължение за предварително деклариране при наемане на работа има за цел единствено да осигури включването на съответните работници в единия или в другия клон на схемата за социална сигурност и следователно да осигури единствено спазването на законодателството в тази област, в който случай издадените от издаващата институция удостоверения E 101 и A 1 по принцип биха попречили на такова задължение, или, алтернативно, целта на това задължение, дори и частично, е и да се гарантира ефективността на контрола, осъществяван от компетентните национални органи, за да се осигури спазването на условията за наемане и условията на труд, наложени от трудовото право, в който случай тези удостоверения няма да имат никакво отражение върху това задължение, като се има предвид, че при всяко положение то не може да доведе до включването на съответните работници към единия или другия клон на схемата за социална сигурност.

54 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 11, параграф 1, буква а), член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент № 574/72, както и член 19, параграф 2 от Регламент № 987/2009, трябва да се тълкуват в смисъл, че удостоверение E 101, издадено от компетентната институция на държава членка въз

основа на член 14, точка 1, буква а) или на член 14, точка 2, буква б) от Регламент № 1408/71 на работници, осъществяващи дейността си на територията на друга държава членка, и удостоверение A 1, издадено от посочената институция на такива работници на основание член 12, параграф 1 или на член 13, параграф 1 от Регламент № 883/2004, са задължителни за юрисдикциите на втората посочена държава членка само в областта на социалната сигурност.

По съдебните разноски

55 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 11, параграф 1, буква а), член 12а, точка 2, буква а) и точка 4, буква а) от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 година за определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията му, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г., изменен с Регламент (ЕО) № 647/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2005 г., както и член 19, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност, трябва да се тълкуват в смисъл, че удостоверение E 101, издадено от компетентната институция на държава членка въз основа на член 14, точка 1, буква а) или на член 14, точка 2, буква б) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията му, изменена и актуализирана с Регламент № 118/97, изменен с Регламент (ЕО) № 1606/98 на Съвета от 29 юни 1998 г., на работници, осъществяващи дейността си на територията на друга държава членка, и удостоверение A 1, издадено от тази институция на основание член 12, параграф 1 или на член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност, изменен с Регламент (ЕО) № 465/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г., на такива работници, са задължителни за юрисдикциите на тази държава членка само в областта на социалната сигурност.

Подписи